

Azərbaycan Respublikası Maliyyə
Nazirliyinin 2009-cu il "13" yanvar
tarixli İ-04 nömrəli əmri ilə təsdiq
edilmişdir.

**“ARALIQ MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ”
KOMMERSİYA TƏŞKİLATLARI ÜÇÜN 29 №-li
MİLLİ MÜHASİBAT UÇOTU STANDARTI**

MÜNDƏRİCAT

Standartın təyinatı	3
Məqsəd	3
Standartın tətbiqi sahəsi.....	3
Əsas anlayışlar.....	3
Aralıq maliyyə hesabatlarının tərkibi	4
Aralıq maliyyə hesabatlarının minimal komponentləri	4
Aralıq maliyyə hesabatlarının forması və tərkibi.....	4
Seçilmiş izahlı qeydlər.....	5
Milli Mühasibat Uçotu Standartları ilə uyğunluq faktının açıqlanması.....	6
Aralıq maliyyə hesabatlarının təqdim olunması tələb olunan dövrlər	6
Əhəmiyyətlik	6
İllik maliyyə hesabatlarında məlumatların açıqlanması	7
Tanınma və qiymətləndirmə	7
İllik uçot siyasətinin bir hissəsi kimi uçot siyasətinin elementləri	7
Mövsümi, dövri və ya təsadüfi olaraq alınan gəlirlər.....	8
Maliyyə ili ərzində qeyri-bərabər çəkilmiş xərclər	8
Qiymətlərin istifadə olunması	8
Aralıq maliyyə hesabatlarında əvvəllər təqdim olunmuş dövrlərin yenidən təqdimatı	8
Qüvvəyə minmə tarixi.....	9
ƏLAVƏ 1	10
“Aralıq maliyyə hesabatları” adlı 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı ilə müqayisə.....	10

“ ARALIQ MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ”
KOMMERSIYA TƏŞKILATLARI ÜÇÜN 29 № LI MILLI MÜHASIBAT UÇOTU
STANDARTI

Standartın təyinatı

1. Bu Standart «Mühasibat Uçotu haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq hazırlanmış və “Aralıq maliyyə hesabatları” adlı 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartına əsaslanmışdır.

Məqsəd

2. Bu standartın məqsədi aralıq maliyyə hesabatlarının minimal tərkibinin və aralıq dövr üzrə tərtib olunan tam və ya müxtəsər maliyyə hesabatlarında tanınma və qiymətləndirmə prinsiplərinin müəyyən olunmasından ibarətdir.

Standartın tətbiqi sahəsi

3. Bu Standart, Uçot Qaydaları nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının Mühasibat Uçotu haqqında Qanununun 10-cu maddəsinə əsasən maliyyə hesabatlarını hazırlayan kommersiya təşkilatları tərəfindən tətbiq edilir
4. Mühasibat uçotunu tənzimləyən qüvvədə olan normativ-hüquqi aktlar ilə bu Milli Mühasibat Uçotu Standartı arasında ziddiyyət yarandığı halda, hazırkı Standart tətbiq edilir.
5. Bu Standart, hansı müəssisələrin aralıq maliyyə hesabatlarını dərc etməli olduğunu və bunu hansı tezliklə və ya aralıq dövrün bitməsindən sonra nə qədər tez etməli olduğunu müəyyən etmir. Bu Standart, müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq aralıq maliyyə hesabatlarının dərc edilməsini qərara aldıqda tətbiq olunur.
6. İllik və ya aralıq hesabat olmasından asılı olmayaraq, hər maliyyə hesabatının Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğunluğu ayrıca qiymətləndirilir. Müəssisənin müəyyən il ərzində aralıq maliyyə hesabatlarını təqdim etməli olmadığı və ya bu Standartın tələblərinə uyğun olmayan aralıq maliyyə hesabatlarını təqdim etməsi faktı, illik maliyyə hesabatlarının Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olmamasını göstərmir.
7. Aralıq maliyyə hesabatlarının Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq təqdim olunduğu təqdirdə, bu Standartın bütün tələbləri yerinə yetirilməlidir. 18-ci maddədə bununla əlaqədar müvafiq açıqlamaların verilməsi tələb olunur.

Əsas anlayışlar

8. Bu standartda istifadə edilmiş əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:
Aralıq dövr tam maliyyə ilindən qısa olan hesabat dövrüdür.
Aralıq maliyyə hesabatları aralıq dövr üzrə tərtib olunan maliyyə hesabatlarının tam məcmusunun (“*Maliyyə hesabatlarının təqdimatı üzrə*” 1 №-li Milli Mühasibat Uçotu

Standartında göstərilədiyi kimi) və ya müxtəsər maliyyə hesabatlarının məcmusunun (bu Standartda göstərilədiyi kimi) daxil olduğu maliyyə hesabatlarıdır.

Aralıq maliyyə hesabatlarının tərkibi

9. Müəssisə, illik maliyyə hesabatlarına nəzərən, aralıq maliyyə hesabatlarında daha az məlumat təqdim edə bilər. Bu Standart, aralıq maliyyə hesabatlarının minimal tərkibinin müxtəsər maliyyə hesabatları və seçilmiş izahlı qeydlərdən ibarət olduğunu müəyyən edir. Aralıq maliyyə hesabatları, illik maliyyə hesabatlarının son tam məcmusuna nəzərən təzələnməmiş məlumatların təqdimatı üçün nəzərdə tutulmuşdur. Uyğun olaraq, bu maliyyə hesabatları yeni fəaliyyət növlərinə, hadisə və şərtlərə yönəlir və əvvəllər təqdim olunmuş məlumatları təkrarlamır.
10. Bu Standart müxtəsər maliyyə hesabatları və seçilmiş izahlı qeydlər əvəzinə aralıq maliyyə hesabatlarında illik maliyyə hesabatlarının tam məcmusunun dərc edilməsini (1 №-li MMUS-da göstərilədiyi kimi) qadağan etmir. Standartda həmçinin, müxtəsər maliyyə hesabatları və seçilmiş izahlı qeydlərdə bu standart ilə göstərilməsi nəzərdə tutulmuş minimal maddələrdən əlavə digər maddələrin də əks olunması qadağan olunmur. Bu Standartda göstərilən tanınma və qiymətləndirmə tələbləri həmçinin, aralıq dövr üzrə tərtib olunan maliyyə hesabatlarının tam məcmusuna tətbiq olunur. Bu maliyyə hesabatlarına həm bu Standartda, həm də digər standartlarda tələb olunan bütün açıqlamalar daxil edilməlidir (xüsusilə bu Standartın 18-ci maddəsində göstərilən seçilmiş qeydlər üzrə açıqlamalar).

Aralıq maliyyə hesabatlarının minimal komponentləri

11. Aralıq maliyyə hesabatları ən azından aşağıdakı komponentləri daxil etməlidir:
  - (a) müxtəsər balans hesabatı;
  - (b) mənfəət və zərər haqqında müxtəsər hesabat;
  - (c) aşağıdakılardan birini göstərən müxtəsər hesabat (i) kapitalda bütün dəyişiklikləri və ya (ii) sahibkarlara bölüşdürmələr və sahibkarların kapitalla bağlı əməliyyatları nəticəsində yarananlar istisna olmaqla, kapitalda dəyişikliklər;
  - (ç) pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında müxtəsər hesabat; və
  - (d) seçilmiş izahlı qeydlər.

Aralıq maliyyə hesabatlarının forması və tərkibi

12. Müəssisə maliyyə hesabatlarının tam məcmusunu aralıq maliyyə hesabatları olaraq dərc edərsə, həmin hesabatların forması və tərkibi 1 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartda maliyyə hesabatlarının tam məcmusunun forması və tərkibi üzrə göstərilən tələblərə uyğun olmalıdır.
13. Müəssisə aralıq maliyyə hesabatları olaraq müxtəsər maliyyə hesabatlarını dərc edərsə, həmin hesabatlar bu Standartda göstərilədiyi kimi ən azından son illik maliyyə hesabatlarına daxil edilən bütün başlıqları və seçilmiş izahlı qeydləri daxil etməlidir. Əlavə maddələr və qeydlər, yalnız onların müxtəsər maliyyə hesabatlarında göstərilməməsi yanlış təsəvvür yaradırsa daxil edilməlidir.
14. Səhm üzrə ilkin və azaldılmış mənfəət aralıq dövr üzrə mənfəət və zərər haqqında tam və ya müxtəsər hesabatda təqdim olunmalıdır.
15. Müəssisə, kapitalda dəyişikliklər haqqında aralıq hesabatını tərtib edərkən ən son illik maliyyə hesabatının tərtib olunduğu formaya riayət etməlidir.

16. Müəssisənin ən son maliyyə hesabatları birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) əsasda tərtib olunarsa, onun aralıq maliyyə hesabatları həmçinin birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) əsasda hazırlanmalıdır. Əsas müəssisənin ayrı-ayrı maliyyə hesabatları ən son illik maliyyə hesabatlarında birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) hesabatlara uyğun gəlmir və onlarla müqayisə oluna bilməz. Müəssisənin illik maliyyə hesabatlarına birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) hesabatlar ilə bərabər əsas müəssisənin maliyyə hesabatları daxil olarsa, bu Standart əsas müəssisənin ayrı-ayrı maliyyə hesabatlarının müəssisənin aralıq maliyyə hesabatlarına da daxil edilməsini nə tələb edir, nə də bunu qadağan etmir.

Seçilmiş izahlı qeydlər

17. Aralıq maliyyə hesabatlarına qeydlərdə ən son illik maliyyə hesabatlarının qeydlərində artıq təqdim olunmuş nisbətən əhəmiyyətsiz məlumatların təzələnməsinə ehtiyac yoxdur. Aralıq maliyyə hesabatı tarixinə müəssisənin maliyyə vəziyyətində və maliyyə nəticələrində baş verən dəyişikliklərin anlaşılması baxımından əhəmiyyətli olan əməliyyat və hadisələrin şərhı daha faydalıdır.
18. Müəssisə aralıq maliyyə hesabatlarına qeydlərdə ən azından aşağıdakı məlumatları açıqlamalıdır (bu məlumatlar əhəmiyyətlidirsə və aralıq maliyyə hesabatlarının özündə açıqlanmayıbsa). Lakin müəssisə həmçinin, cari aralıq dövrün anlaşılması baxımından əhəmiyyətli olan hər hansı əməliyyat və hadisələri açıqlamalıdır:
- (a) aralıq maliyyə hesabatlarına ən son illik maliyyə hesabatlarında istifadə olunmuş uçot siyasətlərinin və ya hesablama metodlarının tətbiq olunması haqqında bəyanat və ya həmin siyasətlərin və metodların dəyişdirildiyi təqdirdə, dəyişikliyin xüsusiyyəti və nəticələri;
  - (b) aralıq əməliyyatların mövsümlü və dövrü üyü haqqında izahlı şərhlər;
  - (c) xüsusiyyətlərinə, həcminə və tətbiq sahəsinə görə qeyri-adi olan pul vəsaitləri axınlarına və ya aktivlərə, öhdəliklərə, kapitalla, xalis gəlirə təsir edən maddələrin xüsusiyyətləri və məbləği;
  - (ç) cari maliyyə ilinin əvvəlki aralıq dövrlərində təqdim olunmuş uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklərin və ya əvvəlki maliyyə illərində təqdim olunmuş uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklərin (həmin dəyişikliklərin cari aralıq dövrünə əhəmiyyətli təsiri olarsa) xüsusiyyətləri və məbləği;
  - (d) borc və kapital qiymətli kağızlarının emissiyası, geri alınması və ödənilməsi;
  - (e) adi səhmlər və digər səhmlər üzrə ödənilmiş dividendlər (məcmu və ya səhm başına);
  - (ə) seqment hesabatlarının ilkin əsasının nədən ibarət olduğundan asılı olaraq, biznes seqmentləri və coğrafi seqmentlər üzrə seqment gəliri və nəticələri;
  - (f) aralıq dövrdən sonra baş vermiş və aralıq maliyyə hesabatlarında əks etdirilməyən əhəmiyyətli hadisələr;
  - (g) müəssisələrin birləşməsi, törəmə müəssisələrin və uzunmüddətli investisiyaların əldə olunması və ya satılması, restrukturizasiya və əməliyyatların dayandırılması daxil olmaqla, aralıq dövr ərzində müəssisənin quruluşunda baş verən dəyişikliklərin təsiri. Müəssisələrin birləşməsi zamanı, *“Təşkilatların fəaliyyətlərinin birləşməsi üzrə”* 18 №-li MMUS-da tələb olunan məlumatlar açıqlanmalıdır; və
  - (ğ) ən son balans hesabatı tarixindən etibarən şərti öhdəlik və ya şərti aktivlərdə baş verən dəyişikliklər.
19. Digər standartlarda maliyyə hesabatlarında açıqlanmalı olan məlumatlar müəyyən edilmişdir. Bu kontekstdə maliyyə hesabatları, adətən illik maliyyə hesabatlarına və bəzi

hallarda digər hesabatlarla daxil edilən maliyyə hesabatlarının tam məcmusu deməkdir. 18-ci maddənin (g) bəndində göstərilən açıqlamalar istisna olmaqla, digər standartlarda müəyyən olunan açıqlamalar, müəssisənin aralıq maliyyə hesabatlarına maliyyə hesabatlarının tam məcmusu deyil, yalnız müxtəsər hesabatlar və seçilmiş izahlı qeydlər daxil olduğu hallarda tələb olunmur.

Milli Mühasibat Uçotu Standartları ilə uyğunluq faktının açıqlanması

20. Müəssisənin aralıq maliyyə hesabatları bu Standarta uyğun olaraq tərtib olunmuşsa, bu fakt açıqlanmalıdır. Aralıq maliyyə hesabatları Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının bütün tələblərinə cavab verməzsə, milli standartlara uyğun olaraq tərtib olunmuş hesabatlar kimi təsvir olunmamalıdır.

Aralıq maliyyə hesabatlarının təqdim olunması tələb olunan dövrlər

21. Aralıq maliyyə hesabatlarına dövrlər üzrə aşağıdakı aralıq hesabatları (müxtəsər və ya tam) daxil olmalıdır:
- (a) cari hesabat dövrünün sonuna balans hesabatı və əvvəlki maliyyə ili üçün müqayisəli balans hesabatı;
  - (b) əvvəlki maliyyə ilinin müqayisə oluna bilən aralıq dövrləri üzrə (cari və bugünkü tarixə illik) mənfəət və zərər haqqında hesabatlar ilə müqayisə olunmaqla, cari hesabat dövrü üzrə və bugünkü tarixə cari maliyyə ili üçün artan qalıqlarla mənfəət və zərər haqqında hesabat;
  - (c) əvvəlki maliyyə ilinin müqayisə oluna bilən dövrü ilə müqayisə olunmaqla, cari maliyyə ili üçün bugünkü tarixə kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat; and
  - (ç) əvvəlki maliyyə ilinin müqayisə oluna bilən dövrü ilə müqayisə olunmaqla, cari maliyyə ili üçün bugünkü tarixə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.
22. İqtisadi fəaliyyəti əhəmiyyətli dərəcədə mövsümi xarakter daşıyan müəssisələr üçün aralıq hesabat tarixində bitən on iki aylıq dövr və əvvəlki on iki aylıq dövr üzrə maliyyə məlumatları faydalı ola bilər. Uyğun olaraq, həmin müəssisələrin əvvəlki maddədə göstərilən məlumatlardan başqa həmin məlumatları təqdim etməsi təşviq olunur.

Əhəmiyyətlilik

23. Aralıq maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün maddənin necə tanınmalı, qiymətləndirilməli, təsnifləndirilməli və ya açıqlanmalı olduğu barədə qərarın verilməsi zamanı, aralıq dövrün maliyyə məlumatlarının əhəmiyyətliliyi qiymətləndirilməlidir. Bu zaman, aralıq qiymətlərin qiymətləndirilmiş göstəricilərə illik maliyyə göstəricilərinin qiymətlərinə nəzərən daha çox əsaslanma biləcəyi tanınmalıdır.
24. *“Maliyyə hesabatlarının təqdimatı üzrə”* 1 №-li və *“Uçot siyasətləri, uçot qiymətlərində dəyişikliklər və səhvlər üzrə”* 11 №-li Milli Mühasibat Uçotun Standartlarına əsasən maddə, onun buraxılması və ya səhv göstərilməsi istifadəçilərin maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bildikdə əhəmiyyətli hesab olunur. 1 №-li MMUS, (məsələn) dayandırılmış fəaliyyətlər daxil olmaqla, əhəmiyyətli maddələrin ayrıca açıqlanmasını tələb edir. 8 №-li MUBS isə uçot siyasətləri, uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklərin və səhvlərin açıqlanmasını tələb edir. Standartların heç biri əhəmiyyətliliyin qiymətləndirilməsi ilə əlaqədar kəmiyyət göstəricilərini müəyyən etmir.
25. Əhəmiyyətliliyin qiymətləndirilməsi zamanı əsaslandırma həmişə tələb olunduğu üçün, bu Standard, aralıq göstəricilərin anlaşılıqlığını səbəb gətirərək, maddələrin tanınması və

açıqlanması ilə əlaqədar qərarların yalnız aralıq dövrün göstəriciləri əsasında qəbul olunmasını nəzərdə tutur. Beləliklə, misal üçün qeyri-adi maddələr, uçot siyasətləri və ya uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklər və səhvlər, açıqlamaların edilmədiyi təqdirdə yarana biləcək qarışıqlığın aradan qaldırılması məqsədilə, aralıq dövrün göstəricilərinin əhəmiyyətliyi əsasında tanınır və açıqlanır. Burada əsas məqsəd aralıq maliyyə hesabatlarına müəssisənin aralıq dövrdə maliyyə vəziyyətinin və fəaliyyət nəticələrinin anlaşılması üçün uyğun olan bütün məlumatların daxil olunmasının təmin olunmasıdır.

İllik maliyyə hesabatlarında məlumatların açıqlanması

26. Əgər aralıq dövrdə təqdim olunmuş qiymətləndirilən məbləğ, maliyyə ilinin son aralıq dövrü ərzində əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmiş, lakin həmin son aralıq dövrü üzrə ayrıca maliyyə hesabatı tərtib olunmamışsa, bu dəyişikliyin xüsusiyyəti və məbləği həmin maliyyə ili üzrə illik maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanmalıdır.

Tanınma və qiymətləndirmə

İllik uçot siyasətinin bir hissəsi kimi uçot siyasətinin elementləri

27. Son illik maliyyə hesabatlarının tərtib olunma tarixindən sonra uçot siyasətlərində baş vermiş və növbəti illik maliyyə hesabatlarında əks etdirilməli olan dəyişikliklər istisna olunmaqla, müəssisə aralıq maliyyə hesabatlarına illik maliyyə hesabatlarına tətbiq etdiyi uçot siyasətlərini tətbiq etməlidir. Lakin müəssisə hesabatlarının tərtib olunma tezliyi (illik, yarımillik və ya rüblük), onun illik nəticələrinin qiymətləndirilməsinə təsir göstərməməlidir. Bu məqsədə nail olmaq məqsədilə, aralıq maliyyə hesabatlarının tərtib olunması zamanı edilən qiymətləndirmələr ilin əvvəlindən cari tarixə qədər keçən dövr üçün həyata keçirilməlidir.
28. *Konseptual Əsaslara* uyğun olaraq, tanınma “elementin anlayışına uyğun gələn və tanınma meyarlarına cavab verən maddələrin mühasibat balansına və ya mənfəət və zərər haqqında hesabatda daxil edilməsi prosesidir”. Aktivlər, öhdəliklər, gəlir və xərc anlayışları həm illik, həm də aralıq maliyyə hesabatları tarixlərində tanınma üçün fundamental əhəmiyyət daşıyır.
29. Həm aralıq hesabat tarixlərində, həm də maliyyə ilinin sonunda aktivlər üzrə gələcək iqtisadi səmərələr eyni üsulla yoxlanılır. Xüsusiyyətlərinə görə maliyyə ilinin sonunda aktiv anlayışına uyğun gəlməyən xərclər aralıq hesabat tarixlərində də aktiv anlayışına cavab verməyəcək. Eyni şəkildə, aralıq hesabat tarixində öhdəlik məbləği illik maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu tarixə olduğu kimi həmin tarixdə mövcud olan öhdəlik məbləğini əks etdirməlidir.
30. Gəlir və xərclərin vacib xarakteristikası ondan ibarətdir ki, aktiv və öhdəliklərin müvafiq daxilolma və xaricolmaları artıq baş vermişdir. Həmin daxilolma və xaricolmalar baş vermişsə, onlarla əlaqədar gəlir və xərclər tanınır. *Konseptual Əsaslarda* deyilir ki, xərc aktivlərin azalması və öhdəliklərin artması ilə bağlı iqtisadi səmərənin azalmasının baş verdiyi və bu azalmanın etibarlı səviyyədə qiymətləndirilməsinə imkanın mövcud olduğu hallarda tanınır. *Konseptual Əsaslar* aktiv və ya öhdəlik anlayışına uyğun gəlməyən maddələrin mühasibat balansında tanınmasına yol vermir.
31. Maliyyə hesabatlarında təqdim olunmuş aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin, pul vəsaitlərinin hərəkətinin qiymətləndirilməsi zamanı hesabatlarını yalnız illik olaraq tərtib edən müəssisə, maliyyə ili ərzində əldə oluna bilən məlumatları hesaba almaq iqtidarındadır. Faktiki olaraq onun qiymətləndirmələri ilin əvvəlindən cari tarixə qədər keçən dövr üçün həyata keçirilir.

32. Hesabatlarını yarım illik olaraq tərtib edən müəssisə, ilk altı aylıq dövr üzrə maliyyə hesabatlarında qiymətləndirmələrin həyata keçirilməsi üçün ilin ortasında və ya bu tarixdən bilavasitə sonra mövcud olunan məlumatları, on iki aylıq dövr üzrə isə ilin sonuna və ya bu tarixdən bilavasitə sonra mövcud olunan məlumatları istifadə edir. On iki aylıq dövr üzrə həyata keçirilən qiymətləndirmələr ilk altı aylıq dövr üzrə təqdim olunan qiymətlərdə mümkün dəyişiklikləri əks etdirəcək. İlk altı aylıq dövr üzrə aralıq maliyyə hesabatlarında təqdim olunmuş məbləğlərə retrospektiv düzəlişlər edilmir. Lakin 16-cı maddənin (ç) bəndində və 26-cı maddədə uçot qiymətləndirmələrində əhəmiyyətli dəyişikliklərin xüsusiyyətlərinin və məbləğlərinin açıqlanması tələb olunur.
33. Hesabatlarını yarım ildən daha tez tərtib edən müəssisə, hər maliyyə hesabatları məcmusunun hazırlanması zamanı mövcud olan məlumatları istifadə edərək, gəlir və xərclərini hər aralıq dövr üzrə ilin əvvəlindən cari tarixə qədər olan dövr üçün qiymətləndirir. Cari aralıq dövrdə təqdim olunan gəlir və xərc məbləğləri maliyyə ilinin əvvəlki dövrlərində təqdim olunmuş qiymətlərdə hər hansı dəyişiklikləri əks etdirəcək. Əvvəlki dövrlər üzrə aralıq maliyyə hesabatlarında təqdim olunmuş məbləğlərə retrospektiv düzəlişlər edilmir. Lakin, 16-cı maddənin (ç) bəndində və 26-cı maddədə uçot qiymətləndirmələrində əhəmiyyətli dəyişikliklərin xüsusiyyətlərinin və məbləğlərinin açıqlanması tələb olunur.

Mövsümi, dövri və ya təsadüfi olaraq alınan gəlirlər

34. Maliyyə ili ərzində mövsümi, dövri və ya təsadüfi olaraq alınan gəlirlər, əgər həmin gəlirlərin ehtimal olunması və ya təxirə salınması maliyyə ilinin sonunda uyğun olmazsa, aralıq hesabat tarixinə ehtimal olunmamalı və təxirə salınmamalıdır.

Maliyyə ili ərzində qeyri-bərabər çəkilmiş xərclər

35. Maliyyə ili ərzində qeyri-bərabər çəkilmiş xərclər, yalnız əgər maliyyə ilinin sonuna həmin xərclərin ehtimal olunması və ya təxirə salınması uyğun olduğu halda, aralıq hesabat tarixinə ehtimal olunmalı və təxirə salınmalıdır.

Qiymətlərin istifadə olunması

36. Aralıq maliyyə hesabatlarında tətbiq edilməli olan qiymətləndirmə prosedurları əldə olunan məlumatların etibarlı olmasına və müəssisənin maliyyə vəziyyətinin və fəaliyyət nəticələrinin anlaşılması üçün vacib olan bütün əhəmiyyətli maliyyə məlumatlarının müvafiq şəkildə açıqlanmasına zəmanət verməlidir. Həm illik, həm də aralıq maliyyə hesabatlarında məbləğlər adətən məntiqli qiymətlərə əsaslandığı üçün, aralıq maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı qiymətləndirmə metodlarının illik maliyyə hesabatlarına nisbətən daha çox tətbiq olunması tələb olunacaq.

Aralıq maliyyə hesabatlarında əvvəllər təqdim olunmuş dövrlərin yenidən təqdimatı

37. Uçot siyasətində dəyişikliklər, yeni Standart və ya Şərhlər həmin dəyişikliklərin tətbiqi üzrə keçid müddəalarını müəyyən etməsə, aşağıdakı şəkildə əks etdirilməlidir:
- (a) cari maliyyə ilinin əvvəlki aralıq dövrlərinin və 11 №-li MMUS-a uyğun olaraq illik maliyyə hesabatlarında yenidən təqdim olunacaq hər hansı əvvəlki maliyyə illərinin müvafiq aralıq dövrlərinin maliyyə hesabatlarının yenidən təqdim olunması; or
- (b) maliyyə ilinin əvvəlində yeni uçot siyasətinin bütün əvvəlki dövrlərə tətbiq olunmasının məcmu təsirini müəyyən etmək mümkün olmadıqda, yeni uçot siyasətinin mümkün olan ən erkən tarixdən perspektiv olaraq tətbiq olunması üçün cari maliyyə ilinin əvvəlki aralıq dövrlərinin və əvvəlki maliyyə illərinin müvafiq aralıq dövrlərinin maliyyə hesabatlarına düzəliş edilməsi.

Qüvvəyə minmə tarixi

38. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin müvafiq nömrəli əmri ilə qüvvəyə minir.

ƏLAVƏ 1

“Aralıq maliyyə hesabatları” adlı 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı ilə müqayisə

“Aralıq maliyyə hesabatları üzrə” Kommersiya Təşkilatları üçün 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı əsasən Aralıq maliyyə hesabatları” adlı 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartından (2006-cı ilin redaksiyası) götürülmüşdür. Bu Standartlar arasında başlıca fərqlər aşağıdakılardır

- 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı ilə 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartı arasında əhəmiyyətli fərqlər mövcud deyildir
- 1-ci maddədə verilmiş ümumi müddəalar 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını “Mühasibat uçotu haqqında” qanun ilə əlaqələndirmək üçün əlavə edilmişdir
- 3-cü və 4-cü maddələr, “Mühasibat uçotu haqqında” qanunda göstərilirdiyi kimi, həmin standartı tətbiq etməli olan müəssisələri müəyyən edir
- 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartına bir sıra şərhədiçi misallar, şərhələr və təqdimatlar daxildir. Müəyyən edilmiş siyasətə uyğun olaraq, bu cür misal və şərhələr 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartda deyil, Şərhələr sənədində əhatə olunur
- 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartının 21-ci maddəsində biznes fəaliyyətləri mövsümi xarakter daşıyan müəssisələrin həmin açıqlamanı verməsi “təşviq olunur”. 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartda müvafiq maddə (22-ci maddə) bunu tələb edir.
- 34 №-li Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartının bəzi maddələrinin İngilis dili sadələşdirilmişdir.